

ANTON RAMOVŠ in STANE LAMOVSĚK

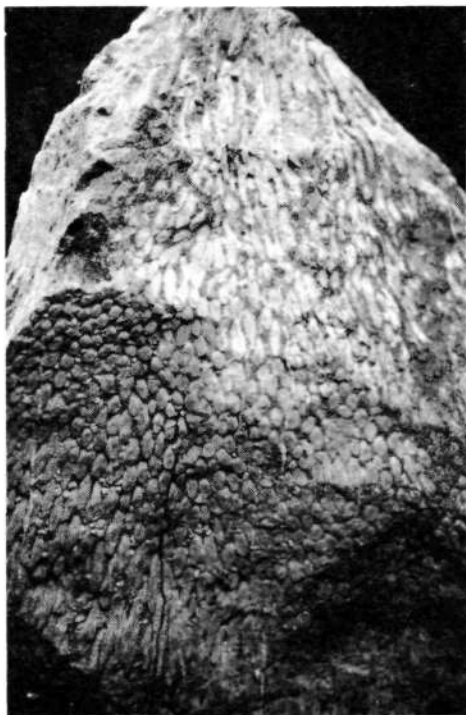
NOVO NAJDIŠĚE KORAL VRSTE *WAAGENOPHYLLUM INDICUM* V LOŠKIH HRIBIH

Korale imajo v zgornjepermijskem ĉrnkastem apnencu zelo malo rodov. Iz nižjih zgornjepermijskih apnencev je F. Heritsch opisal tabulatni korali *Favosites relictus* Gerth in *Michelinia indica* Waagen & Wentzel (1934, 21–23). Leta 1934 je F. Heritsch v svojem temeljnem delu o zgornjepermijski favni ŹaŹarja in Vrzdence opisal iz Źe mlajših zgornjepermijskih apnencev tudi koralno vrsto *Waagenophyllum indicum* (Waagen et Wentzel).¹ Leta 1958 sem dopolnil nova najdišĚa te pomembne koralne vrste v Loških in Polhograjskih hribih in navedel Vrzdence, Celarje, Veliki grić, Samijo, Rovte, juŹnozahodno poboćje Koprivnika in Malenski vrh.² Kasneje se je pridruŹilo Źe najdišĚe v Besnici.³ Leta 1958 sem zapisal, da je ta koralna vrsta izredno pogostna in kamnotvorna v plasteh do 20 cm debeline.

Letos (1993) pa je Stane Lamovšek odkril juŹno od Smoleve, juŹno od Źeleznikov novo najdišĚe te koralne vrste, ki se pojavlja skupaj z nekaterimi drugimi horizonti zgornjepermijskih ŹaŹarskih plasti. *Waagenophyllum indi-*

Slika 1: Okoli 30 cm debel blok zgornjepermijskega koralnega apnencea z vrsto *Waagenophyllum indicum* (Waagen et Wentzel) iz koralne biostrome juŹno od Smoleve, juŹno od Źeleznikov. Koraliti leŹe v prvotnem poloŹaju, tako kot so rasli, v preteŹnem delu slike jih je narava odkrila v poŹevni smeri. Spodaj, poŹebno na levem delu pa so vidni njihovi preseki. (Foto Minka Bricelj)

Slika 2: Pretežen del istega primerka kot na sliki 1; v spodnjem delu slike so lepo vidni prečni preseki koralitov. (Foto Minka Bricelj)

cum je tudi v novem najdišču kamnotvoren in enotna plast s samimi koraliti je debela skoraj 30 cm, to je nekaj več, kot v drugih ugotovljenih najdiščih. Koraliti stoje tesno drug ob drugem, so pa ločeni med seboj. Stoje vzporedno drug ob drugem, samo na enem delu so vsi na širini kakih deset centimetrov rahlo upognjeni in nekateri so tam tudi končali s svojo rastjo.

Te zgornjepermijske korale so v zgornjepermijski dobi živele v toplem mirnem morju in na obsežni apnenčevi plošči, ki je pokrivala bolj ali manj vso Slovenijo. Rasle so brez prestanka in s svojimi skeleti pustile za seboj 20 do 30 cm debelo ploščo in taki obliki pravimo biostroma. Za njihovo življenje je bilo ugodno morje na ozemlju med današnjim Cerknim, Železniki, Besnico, Škofjo Loko, Idrijo, Žažarjem, Vrzdencem in okolico. Najbrž so rasle tudi še drugod na takratni plošči, vendar so drugje bile zgornjepermijske plasti že odstranjene ali pa leže pod mlajšimi skladi. Zanimivo pa je, da so našli isto koralno vrsto v enako starih apnencih tudi v zahodni Srbiji na ozemlju Jadra (jadarski paleozoik) in v gorovju Bükk na Madžarskem. Vrsta je bila najprej opisana na ozemlju Salt Range-a v Kašmiru in po Indiji je tudi dobila vrstno ime. Vrsta je znana tudi na Japonskem in še marsikje drugod, pravimo, da je bila kozmopolitska.

Novo najdišče predstavlja severno nadaljevanje nahajališča v Rovtah ob blegoški cesti zahodno od Debeljakove domačije, le da je tam veliko manj odkrite plasti s temi koralami ali pa se je debelina tam stanila zaradi manj ugodnih življenjskih razmer.

Pod koralnim horizontom leži richthofenijski horizont, debel najbrž blizu pol metra. Te posebne ramenonožce spremljajo mahovnjaki različnih

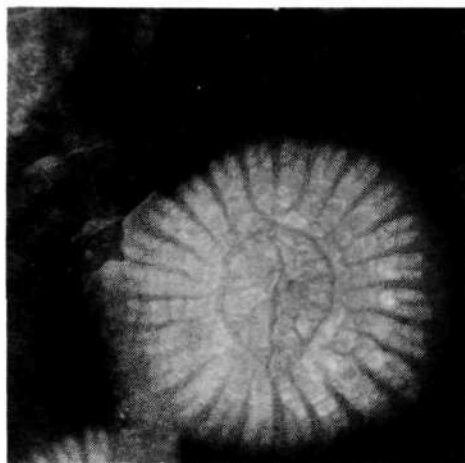
Slika 3: Prečni in podolžni preseki koralitov istega primerka kot na sliki 1 in sliki 2. (Foto Minka Bricelj)

oblik: deloma so nizkih panjastih oblik ali pa so kot razpotegnjene vejice. Morda so zraven tudi ostanki morskih gob.

V tem najdišču nisem odkril značilnega brahiopodnega tiloplektnega horizonta, ki je tako značilen posebno pri Vrzdencu.

Ob koralnem in richthofenijskem horizontu je črni apnenec deloma z rojem apnenčevih alg iz rodov *Gymnocodium* in *Permocalculus*, prvi z majhnimi porami, drugi z velikimi.

Slika 4: Prečni presek koralita vrste *Waagenophyllum indicum* (Waagen et Wentzel). Razločna so septa, ki se od roba koralita zajedajo proti sredini, ki jo zapolnjuje kolumelarni stebriček. Zgornji permij, Malenski vrh. x 8,5.
Po A. Ramovšu

Zelo značilna zgornjepermijska kamnina je v novem najdišču višnjevo rdeči leporni apnenec, pravzaprav so višnjevo rdeče le bolj laporne prevleke po neravnih polah in med njimi. Ta kamninski različek leži nad waagenophilumskim horizontom, spremljajo pa ga pogostne apnenčeve alge.

V posamičnih polah temnosivega apnenca zbuja pozornost zelo značilne stolpičaste luknjičarke, visoke največ tudi dobre tri milimetre in so kar na gosto posejane v kamnini. To obliko je že F. Heritsch opisal med žažarskimi apneneci in jo uvrstil v rod *Agathammina*.

Novo odkrite zgornjepermijske žažarske plasti leže v tektonskem položaju med spodnjepermijskimi klastičnimi kamninami in spodnjetriasnimi plastmi. Slednje sestavljajo pretežno blede rožnati sljudni skrivalci in sljudni dolomiti, ki spadajo v nižji del spodnjega triasa. Zgornjepermijske plasti so močno zgubane in razlomljene in se pojavljajo kot klin med spodnjepermijskimi in spodnjetriasnimi kamninami. Črni glinovci so bili ob prelomih zmečkani in zgneteni v modro sivo in črno glino.

Novo koralno najdišče južno od Železnikov širi vedenje o razširjenosti vrste *Waagenophyllum indicum*, poslednje tetrakoralne vrste na ozemlju današnje Slovenije.

O p o m b e

¹ Heritsch, F., 1934: Die oberpermische Fauna von Žažar und Vrzdeneč in den Savefalten. – *Vesnik Geol. inst. kr. Jugoslavije* 3, 6–56, Beograd.

² Ramovš, Anton, 1958: Razvoj zgornjega perma v Loških in Polhograjskih hribih. – *Razprava IV. razr. SAZU* 4, 451–622, 10 tabl, ena geološka karta, Ljubljana.

³ Ramovš, Anton, 1971: Okamnele koralne na loškem ozemlju. – *Loški razgledi* 18, 160–163, Škofja Loka.

Zusammenfassung

EIN NEUER FUNDORT DER KORALLENART WAAGENOPHYLLUM INDICUM (WAAGEN ET WENTZEL) IM BERGLAND VON ŠKOFJA LOKA

Südlich vom Smoleva, südlich von Železniki hat Stane Lamovšek einen neuen Fundort der oberpermischen Korallenart *Waagenophyllum indicum* (Waagen et Wentzel) entdeckt. Diese Koralle hat eine dreißig Zentimeter dicke Schicht (Biostrome) von dicht nebeneinander stehenden Koralliten gebaut, die sich noch in Lebensstellung befinden. Unter dem Korallen-Horizont liegt der Richthofenien-Horizont, etwa ein halbes Meter dick mit zahlreichen Richthofenien und häufigen Bryozoen. Einige Schichten von schwarzem Kalk charakterisieren zahlreiche Kalkalgen der Gattung *Gymnocodium* und *Permalculus*. In einigen Schichten befinden sich zahlreiche turmartige Foraminiferen der Gattung *Agathammina*.

Der neue Fundort des Oberperms stellt eine Fortsetzung der Korallenschicht an der Blegoš-Straße in Rovte vor. Der neuentdeckte oberpermische Korallen-, Richthofenien-, Algen- und Foraminifere-Kalk liegt in der tektonischen Lage mit den unterpermischen Klastiten und untertriassischen glimmerigen Schiefen und Dolomiten.

Durch den neuen Fundort konnte man etwas mehr über die Verbreitung der Gattung *Waagenophyllum indicum*, der letzten tabulaten Koralle auf dem Gebiet des heutigen Slowenien erfahren.